

важливу роль для керівництва цієї фірми та прийняття ним вірних рішень в процесі досягнення поставленої мети.

Список використаних джерел:

1. Симочко М. І. Аудит персоналу як елемент управління діяльністю торговельних підприємств / М. І. Симочко // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2017. – №1(49). – С. 277-281.
2. Писаревська Г. І. Формування системи аудиту персоналу на підприємстві / Г. І. Писаревська // Науковий вісник Херсонського державного університету – 2015. – №13. – С. 153-157.
3. Фріман Є. М. Організаційні засади аудиту персоналу при прийнятті кадрових рішень на підприємстві / Є. М. Фріман // Проблеми економіки. – 2012. – № 3. – С. 151-154.

K. Ulianchenko, K. Trostianska. Role of personnel audit in management activities.

Summary

The article contains the main content of the concept of «personnel audit», its significance at the enterprise (organization), the direction of personnel audit, measures of evaluation, diagnosis, verification, analysis of staff information and staff potential, the importance of personnel audit in the process of decision-making by the manager, achievement goals and effective business conduct.

Key words: audit, personnel, management, decision-making, efficiency.

Чебан Т. М.

*Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку, аудиту і оподаткування
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон, Україна,
tatyana_cheban1961@ukr.net*

Вільянська О. В.

*здобувач освітнього рівня «магістр»
спеціальність 071 – Облік і оподаткування.
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон, Україна*

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Соціально-економічна значимість неприбуткових організацій(НПО) та їх роль в становленні громадського суспільства і розвитку економіки актуалізують проблематику оцінки їх діяльності. Зважаючи на це в роботі обґрунтовані складові методики економічного аналізу, як важливого інструменту об'єктивної оцінки та інформаційного забезпечення управління НПО. Їх використання сприятиме розвитку методологічних засад і розробці практичних моделей економічного аналізу діяльності НПО.

Ключові слова: аналіз, методика, показники, ефективність, неприбуткові організації.

Зарубіжний та вітчизняний досвід переконливо свідчить, що неприбуткові організації (НПО) є невід'ємним елементом нормально функціонуючої ринкової економіки. Як суб'єкт так званого третього сектору, НПО відіграють важливу соціально-економічну роль в розвитку держави та громадського суспільства. Суспільна значимість НПО, їх велика кількість, інформаційні запити донорів і громадськості актуалізують необхідність об'єктивної оцінки діяльності НПО, основним інструментом якої є економічний аналіз.

Огляд навчальної і наукової літератури з аналізу неприбуткових установ свідчить про фрагментарність досліджень, які стосуються окремих аспектів економічного аналізу. Як наслідок, не тільки відсутня комплексна система економічного аналізу діяльності суб'єктів третього сектору економіки, а й чітке бачення його мети, завдань, напрямів дослідження, показників діяльності НПО, алгоритмів їх розрахунку. Такий стан розробки методичних засад аналізу діяльності НПО пояснюється об'єктивними причинами: неможливість формування єдиної інформаційної бази аналітичного дослідження внаслідок неоднорідного складу третього сектору – його суб'єктами є бюджетні і громадські організації, які ведуть облік і формують звітність за різними правилами; специфічність кількісних й вартісних показників вимірювання діяльності НПО як результат різноманітності їх діяльності; відсутність інформації про діяльність НПО у вільному доступі; складність вимірювання доходу від надання послуг НПО та їх якості; пріоритет соціального, а не економічного аспекту оцінки результатів діяльності НПО [1, с. 319].

Систематизація праць науковців та результати власного дослідження дозволили визначити методичні основи аналізу діяльності НПО, які ґрунтуються на загальнотеоретичних підходах і враховують особливості їх місії і механізму функціонування (табл. 1).

Таблиця 1 Методичні основи аналізу діяльності НПО

Складові методики	Характеристика
Мета економічного аналізу діяльності НПО	Визначення шляхів підвищення результативності та ефективності діяльності НПО для більш досконалого виконання їх місії
Основні завдання аналізу	Оцінка стану діяльності НПО, виконання статутних цілей, бюджетних програм
	Оцінка впливу факторів на результати діяльності НПО, їх економічну сталість
	Пошук шляхів і резервів поліпшення якості послуг НПО, підвищення ефективності та результативності їх діяльності
Пріоритетні напрями аналізу	Оцінка показників діяльності НПО
	Аналіз формування доходів, витрат і результатів діяльності НПО
	Аналіз цільового і ефективного використання бюджетних коштів, благодійних внесків, грантів та інших джерел фінансування
	Аналіз якості робіт і послуг та задоволення потреб споживачів
	Аналіз результативності і ефективності діяльності НПО

Очевидно, що реалізація на практиці методики аналізу діяльності НПО потребує розробки системи показників. Доповнення пропозиції автора [2, с. 94] дозволило виділити такі групи показників: обсягу діяльності НПО (оцінюють кількість виконаних робіт або наданих послуг); процесів діяльності (вимірюють заходи, які здійснюють НПО); витрат (показують вартість використаних ресурсів організації); доходів (оцінюють величину і склад джерел фінансування діяльності НПО); результату (показують результати виконання робіт чи надання послуг). Для проведення порівняльного і динамічного аналізу поряд із абсолютними показниками слід активно використовувати відносні, що дозволить реалізувати їх найважливіші переваги: універсальність і співставність. Найбільш суперечливим і дискусійним є питання визначення результативності і ефективності діяльності НПО. Серед дослідників відсутній консенсус як щодо значення цього поняття, так і щодо методів вимірювання та оцінювання ефективності організації [3, с. 245]. Найпростішим є підхід, заснований на використанні відносних показників витрат, які розраховані на одиницю обсягу діяльності (показники ефективності) та отриманого результату (показники результативності) [2, с. 94-95]. Однак при його практичному використанні невирішеним залишається визначення соціального та екологічного ефекту від діяльності НПО. Окрім цього різна спрямованість та велика кількість показників ефективності діяльності НПО обумовлюють необхідність застосування комплексної інтегральної оцінки, яка враховує відносно

важливість окремих груп показників. Такий підхід відповідає комплексному визначенню економічної ефективності НПО як суми фінансового, соціального та екологічного ефектів [4, с. 16]. Отже обґрунтовані методичні основи аналізу діяльності НПО сприяють систематизації і подальшому розвитку його теорії та розробці практичних моделей аналізу НПО.

Список використаних джерел:

1. Савчук В. К. До аналітичного забезпечення управління діяльністю неприбуткових організацій: Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжн. зб. наукових праць / серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. Вип. 2/11. - Житомир: ЖДГУ, 2008. - С. 319–327.
2. Кузьмінський В.О. Управління неприбутковою організацією. – Київ: Логос. -2006. – 170с.
3. Гілета О. П. До питання критеріїв ефективності неприбуткових організацій / О. П. Гілета // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства. Випуск 15. – 2009. – С. 245–259.
4. Александрова Б. В. Економічна ефективність неприбуткових організацій: методологія та особливості / Б. В. Александрова// Культура народів Причорномор'я. - 2013. - № 265. - С.12-16.

T.Cheban, E.Vilyanskaya. Methodical bases of the analysis of activity of the non-profitable organizations.

Summary

The social and economic importance of the non-profitable organizations (NPO) and their role in formation of a civil society and economy development staticize a problematic of an estimation of their activity. Considering it in work making techniques of the economic analysis, as important tool of an objective estimation and supply with information of management NPO are proved. Their use promotes development of methodological bases and working out of practical models of the economic analysis of activity NPO.

Keywords: the analysis, a technique, indicators, efficiency, the non-profitable organization.